

جلد ۴ - سنہ ۲ - نومبر ۸۰

۱۵ رجب ۱۳۱۰ - ۲۱ کانون ثانی ۱۳۰۸

سیاسیاتدن ماعدا ہر شیدن بحث ایدر. ہفتہ تک جریدہ فنیہ وادیہ. ترقیات فنیہ ومدنیہ بی وقت وزمانیہ بیلدیرد. منافع عمومیہ بہ متعلق مقالات ادبیہ وفنیہ بی مع الممنونیہ قبول ودرج ایدر. درج اولنمیان اوراق اعادہ ابدلہ سر.

مدیری قصبار

یہ نشیہ کونلری نشر اولنور

ایونہ بدل

ادارہ خانہ سی: باب عالی جادہ سندھ قصبار مطبعہ وکستہ خانہ سیدر [نفرسی ۲۰ بارہیر] ہر سہ ہفتہ ایک ایکی نسخہ سی پوسٹہ اجریلہ برابر بروجہ پشین ۴۰ جریدہ بہ متعلق خصوصیات ایچون مدیرہ مراجعت اولنور. غروشدہ در. درسعات ایچون ادارہ خانہ دن آلفی اوزرہ ۴۰ غروشدہ در

شایان حیرت ندر که نه از زمان علمایی و نه مدعبد عدس لرك ایجادى زمانه تصادف ایدن قرون وسطى علماسى تشکلات طبیعىك تدقیق اىرنده بونلردن استفاده فى خاطره بيله كىنرمدى . و بونلر ضای شمس واسطه سبله آتش یا ققندن ماعدا بر شیده قوللانلمدى .

محدث عدس لرك بىلوه خاصه لرندن استفاده ايله مدید البصر لرم مخصوص كوزلك اعماله آنچق اون اوچنچى عصرده باشلانلش و كوزلكچىلك صنعتك اك مهم نمره سى دىك اولان (خرده بین) ايله (دور بین) بوندن يك چوق زمان صكره - برى ۱۶ نچى عصرده (بو حانس یانسن) و (زاخاریاس یانسن) و دیگرى ۱۶۰۸ ده (بو حانس لپرسایم) طرفندن - اختراع اولمخدر . بو اوچ شخص مشهورك مسقط رأسى فلندىك (میدلبورغ) بلده سیدر . دور بین همان كنى عقبنده اجرام سماویه بى توجیه ایدلدىكندن ترقیات سرى به مظهر اولدى ایسه ده خرده بین عادى بر اوبونچاق حكمنده طوئلدیغندن اهمیتی يك چایق تقدیر ایديله مدى . (یانسن) طرفندن اختراع ایدیلان اىلك خرده بینك فصل بایلدیقى صورت عققده معلوم دكل ایسه ده ۱۷ نچى عصردن قاله بر مکتوبك محتویانه نظراً ایكى محدب عدس دن مركب اولسى لازم كلیور . مع مافیه ۱۶۴۶ خللالرند . معمر اولان راهب (آناناسیوس كیرخر) ك اثر تألیفى اولان (ظل و ضیا نظریه كیره سى) نام كتابنده (سمیروسقوب) تعمیر ایدیلان ایكى میروسقوبدن برى صو ايله ملو ایكى قطعه كره دن عبارت اولوب بر آياغه مر بوطدر . دیگرى ایسه بر بورىنك نهایتلردن برینه تثبیت ایدلش اوفق بر جام كرده ن عبارتدر . (كیرخر) بو آلاتى تعمیرندن صكره دیرك :

« ایسته شو ترییات دقیقه سایه سندن كوزه تطبیق ایدیلن آتله بر منبع ضیا آراسنه برىنك آیانى قونلشه آت باجانى قدر و بر قیل قونلشه خلط قائلنغده كور بولور . فقط بو تعمیرك ذهنده تجسم ایدیردیكى آلك تدقیقات مكمله اجراسنه مساعدا اولمدينى يك سهولته آكلاشیلیر . حتى بر دیر بورونك نهایت جام یارچس ایدموزك بر اوجى عدس به شیه بر جامى حامل اىلك آلاتى اعمال واستعمال ایدن و ایچیه مدت میروسقوبك موجدی طانیلان (قورنه لیس و رده بل) ك آتلى بيله محدب

بر واسطه تصحیح بولور كيه بوده دكر صویندن عبارتدر دكر صوبى « قلو رور دو - سودیوم » ی حامل بولوب محلل الكتریقى بوندن قلو رى بالاستحصال كرى به قالان تحت قلو ریت سودیوم هر شى تمیزلكه قابىلتى بولنور . مع مافیه بو معلوماتدن هنوز يك چوق استفاده اولنمقده در ؛ زیرا كرك اصول قدعه فیهك فسخ والفا سى . كرك بوبابده انشا اوله جق قابىقملر و سائر هك مصارف موجب سى اوروپا صنایع پرورائى ایچیه تردد ایچنده براققده در . حتى بو علم عملى نى تأسیس ایدن منتسبین الكتریقى بدایت امرده كسب ایدم جكلى تجارب قارشیننده اوزون مدت بر بحران تردده مستغرق اولمشلر و نتایج باهره علمیه ائله بىلر اى موفقیتلر اى اولدینى حالدیه بیه بر طاقم مصائب و مشكلاته دو شمكدن آزاده اوله مامشدر در . هر حاله میل عمومى صنعتكاران بو طرفه شدتله متوجه اولور اولماز يك چوق زمانلر برده اشتباهه برون بورتیات الكتریقه ك غایت نمره بخش بر طریق تطبیق و توسیعه خطوه انداز اوله جقى آشكاردر .

على نصرت

میروسقوب تاریخى

۱۸۹۱ سنه میلادیه سینده بلچىكانك مقر ادار سى اولان (آنورس) بلده سندن تأسیس ایدیلان سركى - موضوعك عالم انسانیتچه فوائدى حسبله - شایان اهمیتدر . چونكه بو سركى (يكى دنیا) قدر اهمیتی اولان كوچوكك جزؤ فردلرك تدقیقى تسهیل ایدن میروسقوبك ۳۰۰ نچى سنه دوریه سى حسبله تأسیس ایدلشدر .

خرده بین اسكى زمانلرده بيله معلوم ایدى . حتى روما امپراطورلردن (نرون) ك خواجه سى مشهور (سهنقا) « ملاحظات طبیعىه » عنوانى اثرنده دیرك : « جامدن معمول و صو ايله ملو بر كره ايله غایت اوفق و انچه یازیلر بىوك كور بولور . حضرت مسیح علیه السلامدن ۴۰۰ سنه اول معمر اولان یونان محر لرندن (آرستوفال) (بلوطلر) نام اثرىنك بر برنده برتوسوزك اسكى یونانیلرچه معلوم اولدینى اثبات ایدىور . شوراسى

عده سرك و اصل اولدني درجه مكملتي استقصايه كافي دكلدي .

ايلك خطوه ترقى ۱۷ نجى عصر ك اواسطنه طوغرى (دلفت) شهرنده [آتون له نووهوق] آتمش و اجسام صغيره عواملك فن نقطه نظرندن بو واسطه ايله تدقيقه باشلامسدر . بو ذات عن اصل تجاريله مشغول ايكن ترك صنعتله كوشه راحته چكلدش و كندى اثر اعمالى اولان عده سركله - (قولومب) ك يكي دنياي كشف ايتديكي كې - اجزاي قريده عواملى كشفه حصر نفس ايله شد . ۱۶۷۵ سنه سى ايلولى اواسطنه طوغرى (له نووهوق) بر طامله طورغون ياغور صوبى ميقر وسقوبيله مياينه ايتدكه دروننده اوزمانه قدر معلوم اولان حيوانچلردن اون بيك دفعه كوچورك و مختلف الشكل و عجيب المظهر يك چوق حيوانات بولنديقى كورمشدر .

حيوانات مذكور دن بعضيلرينك قسم مقدمنده - آن قولانچى كې - مستقلاً حركت ايدن يكي بوينوزى و آرقه - نده غايت اوزون بر قو يونى بولنديقى و بعضيلرينك صيقحه صيقحه تبديل شكل ايلديكنى و بعضيلرينك صوبك تجريله اريديكى كوروش و فقط زماغزده كشف ايديلهرك (باقرى) - تير ايديلن طفيلانك كوچكلكي حيله شكلنى تغير ايدمه شدر .

يكي ياغمش ياغور صوبى بله هنوز ايمش قار صولردن ك حاكم الملك . سى طغور سولر قدر دكلد . فقط سو طور دفعه بونلرك مقارارى تدريجاً زياد ايدر . هله بونك دروننده دوكلش ييدر و يا سائر نباتات يار اقارلى دوكله طفيلات عددى بر طامله صوده ۶۰۰۰ : ۱۰۰۰۰ عده قدر آرتار .

ايشته بونك اوزرينه عالم مومى الهك ذهني شوم - مثله اشفاله باشلادى :

بو مخلوقات نردن حاصل اوليور ؟ البته بونلر كندى كنديه حاصل اولمدي . اوله اوله هوا دروننده بولنان بر طاقم تخم لردن تولدايتدى . دوكلش نباتات يار اقارلرينك صويه القاييله تكثيرلرنبه سبب ايسه آنكله تفديلردن بشقه برشى دكلدر .

اوزمانلر انكلينر علماسى دخى ميقر وسقوبيله تدقيقات

اجراسته باشلامش و حقى ۱۶۶۵ ده (رورث هووق) نام ذات نباتانك و منطبارلرك ديكلرني - كه بال شكري ديكلرنبه مشاهدر . - كشف ايتشدر . مع مافيه علماسى مومى الهم (له نووهوق) ك مدعايتى تصديقدن امتناع ايدسيورلردى . بو خصوصه دمه معذور طوطيله بيلرله چونكه اللرنديكى خرده پيلر مكمل دكلدى . (هووق) بر قاق سنه چالشدقدين صوكره آتچق آلتى اكمال ايله بيلدى ۱۶۷۷ سنه سى كانون اولك ۱۵ نجى كوني انكلينر (جمعيت فنيه قرالى) سندمه تبجيّه تدقيقاتى ايصاح ايله سامعنى بو نتايجى راى العين مشاهديه دعوت ايلدى . بواجتماعه حيوانانه دائر اولان مشهودات ضبط و قيد ايلهرك (تشرىح نباتى) فنى وضع و اختراع ايدن (نماغرو) كې بر چوق مشاهيره امضا ايتديرلدى .

۱۷۲۳ سنه سندم وفات ايدن (له نووهوق) ك اخلاقي ايدن تدقيقاته خطالى بر بوله صايدلر : اللرنديكى خرده پيلر ازله لون خاصه سنى حائر اولمدينى حالده ضيائى شمسك تاثيرى تحتاً . اجراي رسدانه باشلاديلر . بو خطا سايه سندم سملرى مختلف رنگلى دائره لره محاط و قاريشيق بر حالده كوردلر .

ايشته بوخط نرد علماده بر مدت خرده بونك ضياع اعتبارنى موجب اولدى بولنديغوز عصر ك ايلك اون سنه لرنده خرده بين تكرار موقع اقباله كلدى ۱۸۳۰ سنه ميلاديه سندم (نر نرك) نادات (لونه ووه نهوق) - (هوق) (غريو) طرفندن اجرا ايدلمش بولنان تجارنى تكراره باشلامش و آلمان علما و مدققيندن بر چوغى مومى الهم يير و اولمشدر . بو تدقيقاته لك ياده ترقى بولان فن يشه علم نباتاندر . اشجار و نباتانك بر طاقم مسامندن متشكل اولدينى آتچق خرده بين ميدانه قويدى .

ميقر وسقوب ايله ايديلن تدقيقات جسم حيوانينك بعض اقسامنده مسامات وجودينى ميدانه قويمش ايساده اكثر اقسام بونك عدم وجودى بر حال استنباه حله سبب اولمشدر .

ميقر وسقوى جسم حيوانى به توجهيله اجراي تدقيق ايدن ذواتك برنجيى مشاهير اطبا دن (بوخانس موللر) ك تلميذ عرفانى اولان طبيب (شودور شوان) نام ذاندر . (شوان) بر كون علم نباتات منتقيبندن (شلايدن) ايله

عملیه در که طفیلاتک کشفنه و بعضی بربنک حامل امراض
بولند یعنی میدانه قویه ق آنلردن توی وساطتک استحصاله
سبب اولشدر. نتایج مذکورده هر قدر محتاج استحکام
ایسده مستقبله بک مهم کشفه اساس اوله بیلمک حسبیه
ینه قیمتدارد. هله بعض یارلر طفیلاتیه صورت انتشار
لربنک تحقیق فی ومنساهد اامراض مذکورده اسکی
زمانلر نسبت بک جوق تحدیدینه سبب اولدی میقر وسقوبک
استکمالا نتیجه ماکه جی وکوزلکچلرک خدمتی یالکیز
بوکا منحصر دکادر. تدقیقات علیه خردیده بیک خدمتی
بیوکر. حکامک کشف حقیقه عادلانه اعطای حکم ایتمسه
خردیده بین کرار آ خدمت ایتمشدر.

اسکی زمانلرده اجسام صغیریه ک زیاده بیولدان میقر و
سقوب ابو عدایدیلردی. حالبوکه بوکونکی کونده آلدن
مطلوب ایدیلان البرنجی خدمت شکک واضح صورتده
سیجلمه سیدر.

بنام علیه زمانلرده اشکالی ۲۰۰: ۳۰۰ نسبتده
بیولتیرک کوسترین میقر وسقوبله ایدیلرک تدقیقات
فیه اسکی زمانک ۶۰۰: ۷۰۰ نسبتده بیولدن آنلرله
اجرا اولنه جق تدقیقاندن ده قوتلی و صحیح نتایج
ویرر.

بو خصوصانده بدطولا ایجابندن (فوغل) نام ذات
دیرکه: «ایو بر آلت کسکین خطرلردن تشکل ایدن اشکالی
باقر اوزرینه حک ایدلشجه سینه اوجه کوسترملی و شکک
نقاوتی منظریه بر حلاوت ویرمیلدر.»

معافیه الک ابو آلت بیه اجسامک حکمت طبعیه
نقطه نظرندن متشکل فرض ایدلرکی (جزو فرد) لرله
(جزو لایجیزی) لری تفریق و تمیزه مساعد دکادر.
چونکه خردیده بین ایلر کوریلر بیلان الک کوچک جسمک
سطحیه ابکی میلیون قدر جزو لایجیزی صیفه بیلور.

محمد علی

اولکن طماعنی ایدرکن نباتات عالی خردیده بین سایه سنده
جسم نباتیده کشفنه موقی اولدینی مسامندن طبعیه بحث
ایتمش ووب مباحثه فیه بر خاطف برقی کبی - طبیک
ذهنی تنویرله جسم حیوانیده مسامات بولنمسنی ایما
ایدر مشاهداتی درخاطر ایدرمشدر. بونک اوزرینه
ایکی عالم بعدالطعام علم تشریح عملیاتخانه سینه کیده رک
اجسام حیوانیه حقدده تدقیقاته کیرشمشدر و (شلایند)
جسم حیوانی مساماتک مسامات نباتیه مشابهنی
کوسترمشدر.

نحرئ حقایقندن یقمق بورلق سیلمسان (یوحانس
مولر) ک شاگردی تدقیقاتی بوراده ترک ایتمک ایستمدی.

هرنوع مشکلات وصعوباتی اقتحامله جسم حیوانیده
جسم بشریده بیه مساماتک مسامات نباتیه کبی حیانه
خادم بولند یعنی میدانه قویه برق ۱۸۳۹ ده «حیوانات
ونباتاتک تشکلات عضویه ونشونماجه ارالرنده کی مشابته
دائر خردیدینی تدقیقات» عنوانی اثرینی میدان انتشاره
قویمشدرکه اوزماندنبری یارم عصرندن زیاده کچدیکی حلاله
مومی الهیک وضع ایستدیکی نظریه کوندن کونه کسب
نبوت وقوت ایتمش وعوامه مخصوص کتاب یازان اورویا
محررلربنک هیمات قلمیه سی سایه سنده بومعلومات خواصه
منحصر قالمقندن زیاده عوام آراسته نفوذ ایلمشدر.

میقر وسقوبک حلنه توسط ایستدیکی مسائلک الک مهمی
شونلردر:

سالف العرض مساماتله بر یاغمور صونی طامله سنده
کوریلن میلیونلره حیوانحققلرک منشئی ندر؟ بونلر غیر
عضوی مواددنی حاصل اولور، بوقسه هر مسامات
دیگر ندنی تولد ایدیبور؟ بوحقائقک میدانه قولنمسی
ایچون صرف ایدیلان مساعی هواده بولنسان مولدات
حقدده پکده واضح بر فکر ویرمک نتیجهلر استحصاله
واسطه اولامش ایسده مساماتک بری برندن
تولد ایلدیکنی وجم حیوانیده بونلری تولیده واسطه
و یاغمور صوبنده کوریلان حیواناتک صودن
تشککنه بر سبب بولندیدنی میدانه جبقارمشدر.
خردیده بین ایلر اجرا ایدیلان تدقیقاتک الک مهم نتیجهلری نتایج